

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

 $\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 21 Iunie st. v.

Între alte necasuri, telegrame și sciri diaristice ne mai anunță unul de tot neașteptat. Dela Toulon din sudul Franței, vine scirea că acolo s'a ivit cholera asiatică.

Ordinațiunea ministrului ung. de interne, publicată și în coloanele acestui ziar, ca să tăcem de măsurile profilactice din străinătate, dovedește seriositatea scirei dela Toulon.

Ceea ce încă nu s'a putut constata pozitiv, ar fi o mângâiere oare-care pentru public: nu s'a putut încă constata pe deplin, dacă în Toulon în adevăr e cholera asiatică e importată sau, în urma necurățiilor celor multe, cu care se spune că e binecuvântată cetatea Toulonului, s'a ivit așa numita *cholera nostras*, ce nu e epidemică, ci se termină mai în toate ca-surile cu însănătoșare și se ivesce numai în timp de vară, când sunt călduri mari.

Că s'au ivit unele casuri de cholera și în Marsilia, n'ar fi motiv de ajuns de a cualifica boala de epidemică. Aceleși motive pot produce aceleși efecte și în Marsilia.

Dealtmintrea misiuni compuse din medici s'au dus să studieze firea boalei în fața locului. Nu va trece mult și ni se va spune, sau că este cholera epidemică importată din orient, sau că unele casuri cu sfârșit rău de *cholera nostras* au cauzat de „frica este mai mare decât spaima“, după cum Românul în unele locuri e obișnuit a ține.

Fie cum va fi, măsurile luate pro formă de guvernul nostru în cazul din cestiune, le aprobăm. „Grigea bună încungiuță primejdia rea“, ține ear Românul și cu tot dreptul, căci și dacă ar fi numai o spaimă deșăartă, grigea ordinară de guvern nu ar fi stricăcioasă. În casuri de aceste sântem mai bucuroși să se adeverească grigea de prisos, decât populațiunea să se trezească decimată din negrige.

Nouă însă, cari sântem ca Stan pățitul din poveste și cari de altă parte ne cunoaștem oamenii, după-ce aprețiam măsurile formale guvernului, ne va fi permis și nu ni se va lua în nume de rău dacă ne vom îndoi, că ele se vor executa în toate părțile întocmai. Pustiirile câte le-au făcut anghina difteritică în ținuturi întregi sânt dovedile cele mai pipăite despre silințele câte organele administrațiunii și-au dat și nu și-au dat spre a satisface ordinațiunilor de sus venite și spre a feri populațiunea de pustiire.

Dar bine, poate că vina nu cade numai asupra administrațiunii. Vor mai fi și alții de vină; poate e de vină populațiunea însăși, care a ignorat măsurile recomandate, sau n'a dat administrațiunii concursul necesar.

În toate casurile e datoare și populațiunea să dea concursul ei posibil administrațiunii la stărpirea unui rău ce grasează în detrimentul ei. Administrațiunea însă se nu ajungă acolo, unde trebuie, totdeauna prea târziu cu măsurile

sale. Poporațiunea, ori cât de simplă e taxată de administratorii ei, judecă și ea și se indignează când, după ce a ars-o focul, vin administratorii și cu măsurile prea târziu îi mai aduc alt necas pe cap.

Sânt însă lucruri, cari sânt folositoare preste tot și sânt folositoare și apărătoare chiar și în timpuri de epidemii. Asupra acestora se ni se îndrepteze atențiunea, cu cât sânt neatârnoate de ceea ce are, sau ar avè să facă administrațiunea.

Traiu regulat în ale mâncării și beuturii, curățenia în vesminte, în locuință și în giurul locuinții, eată talismanul apărător, care și-l poate procura fie cine, fără întervenirea administrațiunii.

Unde există traiul regulat și curățenia, cholera epidemică chiar, nu și poate face cuib, cel puțin nu seceră cu îmbelșugarea aceea, cu care pustiesce unde își găsește pătulul pregătit prin traiu neregulat și necurătenie.

De aceea talismanul arătat este recomandabil nu numai în timpuri de crise epidemice, ci în toate timpurile, pe lângă însușirile ce le au din firea lor și ca mijloace economice naționale politice.

Fără de a știrbi cătuși de puțin autoritatea organelor administrative, în interesul cauzei cugetăm a fi la loc dacă aici ne vom adresa cu un cuvântul barem la preoțime. Aceasta, ca în multe alte necasuri, se sară și acum într'ajutor și prin concursul ei să încurageze pe credincioși la stăruința pentru acuirarea talismanului amintit. Prin aceasta nunumai că—și implinesce preoțimea o parte din misiunea ei pastorală, dar sevrșese totodată și un act național și patriotic.

Precum am amintit mai sus populațiunea din părțile noastre a fost decimată prea din destul în timpurile mai din coace de anghina difteritică. Poporațiunea din părțile noastre însă e mai cu seamă românească. La porțile răsăritene ale monarhiei, între mai bine de trei milioane de Români, abia vor apropia la un milion toate semințele celelalte, câte locuiesc cu noi împreună.

Dacă așa dară e vorba de partea aceasta de populațiune, la ori ce cas, de care Ddieu se ferească pe ori și cine, noi sântem acei ce pierdem mai mult. Lucru firesc că și interesul de a preveni răul, pe partea noastră a Românilor trebuie să fie mai mare.

Căci nu e mică pierdere pierderea de indiviți și încă în masse. Brațele de muncă, brațele de apărare, inteligența, sânt lucruri, cari nu totdeauna, noi am ține nici odată, nu se pot cumpeni cu altfel de avere. Pentru apărarea acestora, pentru susținerea lor, ca să poată contribui la opera patriotică și națională, la care e chemat fie-care popor, sântem datori să facem tot ce ne stă în putință.

Noi am îndurat în decursul secolilor multe pierderi în averi mari. Moșiile monastirilor românesce din Transilvania și Ungaria, averile aristocrației române, care

s'a pierdut cu aristocrați cu tot în folosul Maghiarilor, și alte multe, care nu le putem numera toate aici. Însă păstrându-ni-se poporul în cât îl avem în numărul în care se află, nu numai că existăm, dar astăzi ne și afirmăm ca demni de egalitatea celor, cu care locuim împreună.

„Materialul de oameni e bogăția cea mai mare și cea mai sigură“, a ține oarecine, „pentru ori-care stat“. Dacă este bogăție pentru stat, care la noi e o totalitate ce cuprinde mai multe naționalități, bogăție trebuie să fie materialul de oameni pentru fie-care naționalitate în parte.

Să stăm dar cu toții bine, fără frică și să luăm aminte cum avem și față cu evenimentul până acum în depărtare de noi, să ne împlinim o datorință de umanitate, patriotică și națională totodată.

Revista politică.

Sibiu, 21 Iunie st. v.

La 18 l. c. comunele din Moravia au ales deputați pentru dieta acestei țeri. Dintre cei 31 deputați, cari au fost aleși, 22 sânt Cehi și 9 Nemți. Proporțiunea este aproape aceeași, care a fost și în dieta trecută; mai înainte comunele erau reprezentate prin 21 de deputați Cehi și 10 deputați nemți. Nemții așa dară au pierdut în campania electorală actuală un singur cerc. Cu aceasta însă lupta dintre cele două partide, ce și stau față în față în Moravia, încă nu este decisă. Mai au să aleagă marii proprietari și aici este probabil că Nemții vor dobândi dacă nu totalitatea mandatelor, cel puțin majoritatea covârșitoare. Alegerile în perioada precedentă s'au făcut pe baza unui compromis între proprietarii nemți și cehi. De astădată însă Nemții au refuzat de a se pune în înțelegere cu Cehii și astfel numărul deputaților cehi din colegiul marilor proprietari va fi redus în mod simțitor.

În Posen s'a format o reuniune polonă pentru apărarea dreptății. Spre acest scop se va deschide în Posen un biuro de informațiune, de unde toți păsuiții vor pute lua gratuit informațiuni și sfat, de câte ori vor fi jigniți în drepturile lor politice, naționale și religioase. Bine ar fi, când s'ar forma și la noi o asemenea reuniune.

Camera comunelor din Anglita a primit în a treia cetire proiectul privitor la reforma electorală. Acum va veni în discuțiunea camerei lordilor. Aici rezultatul nu este destul de sigur. Reforma, ce se propune, este liberală și lordii după pozițiunea și deprinderile lor sânt conservatori. În fața nesiguranței, diarele liberale și pun toate silințele ca să impedeze pe lordii de a respinge proiectul. „Times“ îi amenință cu urgisirea țerei, ear „Daily News“ scrie: „Dacă lordii nu vor respecta voința declarată a camerei comunelor și curentul opiniunii publice, răspunderea pentru urmări va fi a lor. „Pall Mall Gazette“ ține că prin respingerea proiectului de cătră camera lordilor s'ar da poporului ocaziune bine venită de a da lordilor o nouă și puternică lovitură. Dintr'un asemenea conflict numai radicalii vor pute trage folos. Diarele conservatoare, din contră, sânt unanime în a stăru pe lângă lordii, ca să nu

se lase a fi intimidati de amenințările d-lui Gladstone. „Poporul scie“, ține un țiar conservator, „că partidul liberal, folosindu-se de preponderanța, ce are în camera comunelor, voiesce prin proiectul de reformă să și asigure influința pentru vecii vecilor. De aceea lordii, ca apărători ai libertăților constituționale, trebuie să caute a zădărnici planurile radicalilor.“

„Politische Correspondenz“ are din Londra următoarea informațiune: „Cabinetul englez a primit răspunsurile tuturor puterilor în privința arangiamentului. Puterile aprobă în general arangiamentul, își rezervă însă fie-care dreptul unei examinări ulterioare mai minuțioase. Guvernul englez va presenta conferenței și un memorandum explicativ în privința propunerilor ce a făcut pentru regularea finanțelor și a bugetului egiptean“. Puterile așadar au aprobat în general arangiamentul. Cât pentru cestiunile de detaliu, acestea de sigur că nu vor presenta prea mari dificultăți. Și cu toate acestea lucrările conferenței nu se vor termina așa repede, precum se credea. Sânt divergențe esențiale în privința obiectului propriu ține al conferenței, adevă în privința regulării finanțelor egiptene. Propunerile engleze tind a reduce dobânda datorilor privilegiate și unificate și aceasta nu este pe placul celorlalte puteri. Chiar și Franța, cu tot arangiamentul, se pare a fi luat o atitudine hotărâtă în contra unei reduceri, care după cum se crede, nu este pe deplin justificată de împregiurările finanțare ale Egiptului.

Poimâne se va deschide Sobrania bulgară la Tîrnova. Singura cestiune, de care va avè să se ocupe adunarea deputaților, va fi cestiunea de încredere pentru actualul cabinet, în fruntea căruia se află d. Zankov. După cum se scie, guvernul n'a isbutit să și asigure majoritatea absolută în ultimele alegeri și prin aceasta poziția lui este sdruncinată. Singura ce i-a mai ramas d-lui Zankov este de a face un compromis cu conservatorii. Spre acest scop dînsul a și intrat în negocieri cu capii acestui partid. În cas de a nu ajunge la nici un rezultat, d. Zankov va fi silit să se retragă și compunerea noului cabinet se va încredința d-lui Karavelov, capul partidul radical.

Aflăm în „Românul“ următorul articol:

„Andreiu Șaguna și scoala din Blaj.“

„Evenimentele de căpetenie, care preocupă spiritele în Ardeal, sânt pe de o parte atentatul îndreptat în contra scoalei secundare române din Blaj, ear pe altă aniversarea morții baronului Andreiu Șaguna, fost metropolit al Românilor de sub coroana sfântului Stefan.

Se scie, că gimnasiul din Blaj este cea mai veche scoală românească din monarhia austro-ungurească. Deja anul trecut, ministrul instrucțiunii publice din Ungaria d. Trefort a trimis în Blaj pe un comisar în calitate de polițaiu al Statului, care să facă diferite cercetări la gimnasiu, fapt, care lovia în prerogativele metropolitului român Vancea.

Acu nu s'au oprit lucrurile. După aceasta a urmat ordinul ca gimnasiul să nu mai elibereze certificate de studiu, un elev a fost isgonit și însuși directorul gimnasiului a fost depărtat și înlocuit c'un altul.

S'au oprit măcar aci? Nu, căci ministrul Trefort nici nu voiesce să mai considere gimnasiul din Blaj drept scoală confesională, ci drept o scoală supusă deadreptul autorității Statului.

Eacă ce se scrie în această privință din Blaj „Gazetei Transilvaniei“:

„Sunt foarte trist, pentru că prima ocaziune ce m'a pornit să-ți scriu e un adevărat desastru pentru noi.

În 16—18 ale curentei s'a ținut examenul verbal de bacalaureat sub președința unui director trimis de guvern.

Adecă gimnaziul nostru este aservit regimului din Budapesta.

Gimnaziul nostru, paladiul culturai noastre naționale, răspânditorul și întăritorul simțului nostru național este supus deadreptul unui regim urgisitor de ori-ce mișcare națională română!“

Acest atentat comis de guvernul unguresc contra scoalei din Blaj, după cum observă cu drept cuvânt foile române de peste munți, este totodată un atentat îndreptat în contra statului și prin aceasta chiar în potriua constituțiunei, pe basa căreia există acest guvern.

Românii din toată Transilvania și Ungaria au fost indignați de acest fapt și mulți muștră purtarea metropolitului din Blaj, care, în calitatea sa de inspector al scoalelor din acel oraș, n'a luat măsurile convenite pentru a înlătura călcarea de lege.

Ce va face de aci înainte arhiepiscopul Vancea?

Până acuma nu scim; ceea ce scim este, că rasa marilor conducători ai bisericeii române de peste munți, s'a stins cu moartea lui Andreiu Șaguna.

La 16 ale lunii curente s'au împlinit unsprezece ani de când a încetat din viață acest mare patriot.

Șaguna a fost nu numai un păstor model al turmei ci un conducător prudent al întregii Români de dincolo, el a fost și un spirit din cele mai pătrunzătoare, dacă ținem seamă de modul cum a înțeles ridicarea elementului românesc. El vedea, că până ce Românii nu vor avea o basă materială puternică nu vor pute întreprinde nimic în nici o ramură cu oarecare succes. De aceea ne spune „Tribuna“, pe timpul când în special pentru biserica română gr.-orientală, era foarte greu a face ceva, și-a dăis: la ridicarea morală a poporului se cer și mijloace materiale. Prin cruțare și economii, prin exemple bune și prin incurajări cu cuvântul, scris și nescris, a întemeiat fonduri din nimica și întru cât a vădūt, că fondurile întemeiate de el nu ajung pentru acoperirea trebuințelor celor numeroase, a recurs și la stat, rugându-l să vină și el într'ajutorul cetățenilor, cari dau bani și brațe în folosul statului de seculi, fără altă recompensă decât a prigonirilor celor mai aspre. Și cu toate că atunci nu erau libertăți și constituționalism, precum ni se spune mereu, că este astăzi, într'un rescript împărețesc din 29 Maiu 1861, s'a dat din visteria statului

un ajutor de 24,000 + 1000 florini pentru seminarul teologic-pedagogic gr. or. român din Sibiu.“

După doi ani dela moartea lui Șaguna, d. Trefort a luat alte măsuri însă pentru împărțirea ajutoarelor de stat după cum a luat măsuri pentru a distruge tot ce s'a făcut de cătră repausatul mitropolit.

Isbuti-va d. Trefort în opera de distrugere ce a întreprins și nu se va mai găsi oare printre păstorii neamului românesc de peste Carpați nici unul, care se calce cu bărbăție pe urmele lui Șaguna?

Nu o credem. Semnele de vieață, pe care le-au dat Românii în ultimele alegeri sânt o dovadă din cele mai vedite, că simțul național e mai deștept decât ori când printre densii și că nu vor renunța nici-odată la bunurile, pe care le-au păstrat cu sfințenie de atâția ani.

Pentru a isbuti însă, se cere mai mult decât ori când unire și solidaritate.

Sântem siguri, că ele nu vor lipsi.“

Correspondență particulară

a „Tribunei“.

Roșia, 15/27 Iunie 1884.

Câteva șire și despre referințele noastre politice, sociale și economice vor interesa pre cetitori cu atât mai vârtos, că difer de ale României dela „țară“ în multe privințe.

Evenimintele istorice dela 1848 ar arăta că trăim în nise sfere, unde natura nu lasă „străinului“ putere așa mare pentru a se amesteca în trebile noastre și neavând noi datină a ne plânge des, ceea ce nu e datina munteanului, frații nostri dela „țară“ vor crede că am fi cei mai fericiți în Ardeal. Nici nu greșesc în o privință, Moțul și Mocanul de o potriuvă își urmează fără reson munca lui îndătinată, se îndestulesce cu puțin și serioșitatea de preste săptămână o înveseșce cu câteva oare în Dumineci și sârbători, apoi earși o ia unul la țară altul la deal. Nicăiri nu întâlneșce călătorul un popor așa curios în modul lui de a trăi și dacă 'l-ai întreba de-i lipseșce sau doreșce ceva, tace, ca și când și-ar spune că dorința lui nu se poate ajunge prin vorbe.

În mijlocul acestui popor ne aflăm noi minarii din Roșia și Abrud. Altfel e modul nostru de a trăi și a ne îmbrăca, dar tot altfel stăm și cu treburile noastre politice. Era un timp, când eram uniți și hotărâtori în toate. A venit dualismul și câțiva ani după aceea ne-am trezit că începe atacul contra noastră. S'a început mai întâiu cu înțrodușce limbei maghiare la tribunalul din Abrud, apoi cu stergerea acestui tribunal, în fruntea căruia era președinte un Român.

Am început a da apoi îndărăt.

Astăzi în Abrud abia avem un viconotar român la judecătoria, dar și acesta de lipsă mare

adus acolo. Ceialtați sânt Maghiari neași, cari nu știu româneșce, și aceasta e o dispoziție dreaptă a guvernului liberal; un biet funcționar Român la o judecătoria aședată în mijlocul unei populațiuni de câteva mii de suflete curat româneșce.

Dacă amintesci această nedreaptă împregiurare vre unuia dintre Maghiari i-ți reflectează: „să învețe unguresce“. Aceste sânt ideile d-lor și curios lucru, nu vei întâlni Maghiar care se recunoșce, că e o pretensiune nedreaptă și ridiculă, și aceasta cu atât mai ridiculă, dacă consideri că pretensiunea o fac față de un popor românesc de munte, unde farmecul naturii, chiar dacă nu ar avea Românul putere de viață propriei numai lui, nasce în tot omul simțul de libertate.

Asta din un trecut mai îndepărtat.

Mai deaproape am căpătat altă lovitură. La „fondul pisetal“ din Abrud odată eram Românii în majoritate. Persoanele administrative a celui fond erau mai numai Români și cu dreptul, căci la înființarea lui Românii au contribuit, minarii s'au proprietării de mine de naționalitate română în măsură mai mare. După moartea fostului protopop Simeon Balint, venind lucrul la restaurarea oficialilor celui fond, prin neînțeleșce dintre noi încâtva, apoi prin corumperi și presiuni ne trezirăm cu câțiva membrii numai în consiliul administrativ a celui fond, ear încât pentru oficiali, am rămas cu dl avocat Filip din Abrud ca avocat a fondului. În o bună dimineață, prin reformarea statutelor fondului, ne vor lovi și mai departe delăturând din medicii români montani, ce-i avem ca o suvenire din zile mai bune și nimic nu e cu neputință la acești domni, alte fapte din alte locuri ne îndreptășce a ne teme.

În comuna noastră Roșia există 4 confesiuni, minarul însă vorbeșce româneșce și rom. catolicul și unitarul; de asemene avem patru scoale, dar nu ne-au fost de ajuns. Maghiarii vedeau că nu o să facă progres cu maghiarisarea. La cererea Maghiarilor din Roșia vine guvernul și face aci scoală de fetițe aducând două învățătoareșce, ce nu știu o vorbă românească, ca așa atragând băieteșce să le înștrăineșce dela nația lor. Astfel guvernul a ridicat de odată două școli cu scop de maghiarisare: în Câmpeni și Roșia. În această din urmă comună e și anevoie a lupta contra acestei tendențe, dacă cunoașce omul bine împregiurările. Minarul muncitor e sfătuit de d-nul seu să-și deș copilul la scoala ungurească, și bietul n'are ce face căci i-și perde pâinea de toate zilele. Noi nu putem opune acestui curent de maghiarisare, decât hârnicia preoților și a învățătorilor dela amândouă scoalele.

Norocul încă pare că s'a depărtat de noi peatra conșine puțin aur; aur liber nu prea întâlnim,—abia poți scoate din minele lucrute șesele munciei. Mai bune sânt minele Buciumă-

nenilor. Între aceste mina „Concordia“ a cărei proprietari sânt în mare parte Români.

Prelungă toate neajunsurile, de cari suferim, arareori ne plângem, căci nu e datina noastră a ne văiera, vor veni ele și timpuri mai bune.

Cunctator.

CRONICĂ.

Atragem atențiunea stimaților cetitori asupra noului abonament cu începere dela 1 Iulie v. a. c., la care ne permitem a invita în conformitate cu condițiunile din capul foalei noastre.

*

Postul de primar al Sibiului, s'a împlinit prin alegere în ședința de ași d. a. a reprezentanței orașeneșce. Unicul candidat pentru acest post a fost actualul director de poliție dl Wilhelm de Hochmeister, care s'a aclamat.

*

Cătră preoțiunea gr.-or. din tractul Sas-Sebeșului.

Onorată preoțiune tractuală! Îmi iau voie a Vă aduce la cunoscință, că examenele publice, la scoala noastră capitală română greco-orientală din S. Sebeș, se vor începe în 27 Iunie 1884 v. și se vor continua în 28 și 29.

Scopul pentru care Vă notific această este, să Vă atrag atențiunea fraților Voastre și prin frațiile Voastre a învățătorilor respectivi, ca fie-carele, după putință, să participe la examinarea elevilor supranumitei scoale din diferitele obiecte de învățământ propuse. Ca așa din răspunsurile elevilor și din întrebările învățătorilor să-și câștige oareși-cari convicțiuni: Până încât metoda observată a fost conformă regulilor pedagogiei moderne. Până încât a înlesnit sau îngreunat învățământul? Și câte alte foloșce practice, ce poate trage la asemenea ocaziuni un învățator devotat chemării sale.

Nu începe îndoiială, că atât frațiile Voastre, cât și învățătorii concernerți veți primi cu plăcere încunoscințarea, ce vi-o aduc, și veți grăbi a participa la examenele elevilor scoalei amintite.

Totodată Vi să împărțășce, că cu ocaziunea aceea, și anume în 28 Iunie la 5 oare p. m. se va ținē și adunarea despărț. reun. învăț. din protopresbiteratul S.-Sebeșului, amēnată din a III-a și de Rusalii a. c. cu programa anunțată.

La aceasta adunare se așteaptă să participe fără deosebire fiecare învățator. Față cu cei absenți se va face întrebunțare de § 9 din statute.

S.-Sebeș, în 6 Iunie 1884 v.

Oficiul protopopesce:

I. Tipeiu.

Foița „Tribunei“.

Din literatura geografică a Transilvaniei.

I.

Johann Tröster, Das alt und neu teutsche Dacia, das ist neue Beschreibung des Landes Siebenbürgen, Nürnberg 1666.

(Continuare).

Descrierea ce-o face autorul despre noi Români în c. a IV-a este una dintre cele mai bune. El compătimesce starea ticăloasă, în care se află poporul român pe timpul seu. Cu o deosebită plăcere și satisfacțiune înșiră doveșce, cu privire la originea română a noastră, pe care, cum mai sus am amintit, o recunoașce și o apără energic. Pentru aceea aici aflăm cele mai multe și mai interesante comparațiuni, cu ajutorul, căror constată marea asemēnare dintre Români și Romani și astfel și romanitatea noastră. Și să nu uităm, că aceasta o documentează și constată Tröster înainte de asta cu mai mult de 200 de ani, Tröster, care crede despre toate popoarele patriei noastre, că sânt de origine germană afară de Români, la cari toate doveșce, portul, limba, datinele ș. a. se apropie așa decisiv de cele ale Românilor, încât ori-cine trebuie să recunoașce originea adevărată. Și Tröster o să face aceasta cu toată francheța și o spune lumii fără șfială.

Din acest motiv și din motivul, că opul lui Tröster este cam rar și nu-l poate ori-cine căpăta ușor a mână și ca să-l putem mai bine apreșia, dăm aci în traducere fidelă o parte din descrierea poporului românesc și anume partea

curat descriptivă cuprinsă în capitulele IV, V și VI. Capitulele II și III le-am lăsat afară, din cauză, că în ele se află teoriile limbistice și istorice, cu privire la originea numirilor „Wallach“ și „Moldau“, teorii, cari pentru timpul de față nu mai au valoare.

Înainte însă de a trece la traducere, trebuie să vorbim ceva despre mapa și ilustrațiunile, ce se află în carte.

Mapa Transilvaniei făcută în 1666 după datina de atunci fără măsurări topografice și studii trigonometrice și cartografice este în totul neexactă și de puțină valoare; tot asemenea n'au valoare deosebită ilustrațiunile stampate ale orașelor sășcesci transilvane, ele sânt lucrute superficial, executarea lor e dură și confusă, așa încât abia ne putem face o idee oare-care despre forma și extensiunea orașelor de pe vremea aceea.

De o însemnătate mai mare sânt cele două portrete etnografice, cari ne înfățișează un Român și o Româncă. Executarea lor este cu mult mai fină și mai clară, ca ceea a orașelor, și pentru aceea merită toată atențiunea noastră. Portretul Românului ne înfățișează un cioban român în portul seu când se află la turmă, gătit pentru ger și ori-ce furtună și tempestate, ear cel al Româncii ne arată o amestecare a portului român cu cel sășesc: cămeșă și peptar, cum poartă și ași sēliștenele și fustă cu șurță albă dinainte. Nu credem să fie acest port al Românelor de pe teritorul sășesc, ci sau este o greșeală în desemn, sau reprezintă portul din altă regiune a Transilvaniei. Ambele figuri stau în fața privitorului în semi-profil.

Românul are pe cap o cușmă țuguietă și flocoasă, care-i ajunge până pe urechi și-i acopere fruntea de jumătate, cămeșă-i ajunge până dinjos de șolduri și este încinsă cu o curea îngustă încătărâmată dinainte, cioarecii sânt din din pănură flocoasă și ajung până la glesne, apoi urmează opincile, legate cruciș-curmeziș cu curele. În spate are o sarică (boandă), acătată în grunazi, care-i ajunge până dinsus de glesne și este asemenea flocoasă. El are musteșce neresucite, barba rasă și o căutătură serioasă și ageră; în mâna dreaptă ține o lance lungă cât el și rēdimată cu un capăt în pământ, așa că ea este în poziție aproape verticală, ear în mâna stângă are o securice. În fundul tabloului de-a stânga se vede un alt Român în profil, asemenea îmbrăcat, ședēnd și cântând dintr'un fluer; lângă el de o parte doarme încolăcit un câne păcurăresc.

Româna are pe cap o bonetă; pe deasupra frunții și pe lângă temple în jos mai multe șire de „groșite“ (taleri) și ghiocci, cari-i ajung până pe pept, cămeșă curată încheiată la grunazi are măneci largi încheiate cu pumnărei, peptul îi este acoperit de peptar, tăiat oval dinainte în giurul gūtului, apoi urmează fusta și șurța, cari-i ajung puțin mai în jos de genunchi, fusta este încrēțită, șurța albă, provēdută pe din jos cu mai multe șire de broderii mērunte, ear picioarele îi sânt acoperite de ciorapi din materie dură. Privirea ei este blândă, atrăgătoare; mâna stângă o ține la brău, ear în ceea dreaptă are o corfă de mână, în care este un cocoș. În fundul tabloului de-a dreapta se ved stânci, de-a stânga brădet și o altă femeie, cam asemenea îmbrăcată,

viind în față, cu furca în brău și torcēnd. Întreg tabloul face o impresie plăcută.

Și acum să dăm cuvântul autorului să vorbească despre noi în traducere:

Cartea a patra.

Cap. I.

„Afară de aceste trei — națiuni de staturi — ale țerii Ardealului, cum sânt Nemții, Secuii și Maghiarii, se mai află încă aici o a patra națiune, care în Germania se numesc Wallachi, ear în Transilvania Blooch-i. Acest popor este ași în țeară atât de puțin prețuit, încât nu se numără între staturile țerii; el nu are nici un oraș, nici o cetate, nici o singură locuință proprie, ci posedă casele sale numai din grație, ca sudit, locuind împărșciați sau prin munții mărginași sau pe teritorul orașelor și tērgurilor nemțesci și maghiare; dar în privința originii ei sânt ostași de graniță odinioară foarte vestiți a nobilului popor roman; ei după Nemți sânt cei mai vechi locuitori a țerii, pe cari i-a adus aici mai întâiu împēratul Traian pe la 100 d. Chr. când el a învins pe regele nemțesc Dietschwald,* i-au cuprins orașul seu regesc Sarmitz-Gothusa,** care acum este un mic sātuleș dinlăuntrul Porții de fer și împopărându-l cu colonii romane i-a dat numirea de Ulpia-Traiana.

Precum însă Dacia veche, după cum s'a arētat în cartea primă, este împărștită în trei principate deosebite, anume în Transilvania, Moldova și Valachia, astfel locuiesc și acești urmași

*) Decebal.

**) Sarmisegethusa.

Timișul a eșit în patru locuri; câmpiile comunelor Boroș, Șag și Bucoveț sânt inundate; comuna Unep numai în parte. Comunicația pe calea ferată e întreruptă.

O cântăreață română descoperită și apretuită de Maghiari.

Ni se scrie: Dșoara Ana C. Pop, nepoata și fiica adoptivă a Rvdssim. domn Vasiliu Pop, canonic în Gherla, urmând invitațiunei ce i-s'a făcut din partea societății filarmonice maghiare din Dej, a cântat în seara zilei de 29 Iunie pe bina teatrului din Dej. — Numerosul public, între care mulți au venit din departare anume numai pentru de a auđi o cântăreață română, a fost foarte plăcut surprins de versul puternic și melodos și de cântecul pētrunđător la inimă a tinerei cântărețe române, și nu au întârziat a-și da expresiune viuă acestei plăceri prin numeroase și frenetice aplause, bravouri și vivate și prin un prea frumos buchet oferit din partea societății însași. — Cântăreață noastră, care își propuse a cânta numai două bucăți, în urma neîntreruptelor cereri a auđitorilor, a fost silită a cânta opt bucăți și unele din ele chiar a le și repeti câte de două ori. Gratulăm Dșoarei Ana Pop pentru strălucitul succes ce a raportat cu această ocaziune, succes prin care a dovedit și strănilor cât poate talentul unei Române și pe terenul acesta până acum atât de puțin cultivat la noi. g. i.

Mitropolitul Bucovinei dr. Silvestru Morariu Andrievici, în urma unei șederi îndelungate în Viena, după închiderea Sinodului s'a întors în Cernăuți.

Pentru inundații din Galiția guvernul austriac au asigntat o sută de mii de florini.

Cholera. În Toulon s'au întâmplat ieri șese casuri de moarte de cholera. — Guvernul Italiei au estins carantina de cinci zile pe uscat asupra tuturor pasurilor din Alpi.

Guvernul României a dispus carantina pentru năile franceze. Portul dela Mangalia s'a închis pentru toate proveniențele franceze din mediterană.

Papa s'a bolnăvit de trei zile de bronchitis și a avut astmă grea.

ai Romanilor în ținuta de ađi în toate aceste trei țeri. Pe cele două din urmă: Moldova și Valachia ei le poșed, au puterea în mână în ele și sânt guvernați de principii proprii sau Voievođi; în Transilvania ei nu se bucură de libertatea „statuturilor“ (Stands-Freiheit), ci sânt toți la olaltă păstori și ąleri.

Romanii împărțiau Dacia în trei părți, așa că Dacia Ripensis era situată între Tisa, Dunăre și munții Transilvaniei; Dacia Mediterranea era principatul Transilvania și Dacia Alpestris, Transalpyna sau Metorea, cum îi ąice Ovidiu, cuprindea în sine cele două principate valache: Moldova și Valachia.

Precum Transilvania este mărginită spre apus de Ungaria, spre nord de Rusia și spre sud de ținuta Dunării, așa este ea mărginită în ost înspre nord de Moldova și Valachia, cari se estind una lângă alta între munții Sarmați și Dunăre până la Bugeacul tătăresc și până în marea Neagră.

De unde și-a căpētat acest popor numele sau de astăđi, este greu să afile cineva. Papa Piu II și după el aproape toți scriitorii sânt de părere, că acești oameni și aceste țeri își au numele de Flacci și de aici cu timpul Ulahi sau Valachi, pe nemșese Vallachen, dela ducele roman Pomponiu Flacc, la ce a dat ansă Ovidiu scriind în cartea 4 Pont. următoarele:

Praefuit his Graecine locis modo Flaccus, et illo Ripa ferax Istri sub Duce tuta fuit Hic tenuit Moesas gentes in pace fideli, Hic arcu fisis terruit ense Getas.

Au murit două persoane înseminate: generalul rusesc Tottleben, cunoscut dela Plevna — și diplomatul francez Tissot.

Se autorisează după „Monitorul Oficial“ al României, Academia română să primească legatul de lei 20,000 ce i s'a făcut prin testamentul defunctului Dimitrie Hagi Vasile, cu condițiunea stabilită de testator: „ca din venit să se dea din cinci în cinci ani un premiu de 5000 de lei sub numele seu Dimitrie Hagi Vasile, pentru cea mai bună scriere imprimată în interesul comerului.“

Cetim în „Românul“: Examenul de musica vocală și instrumentală ale Asilului „Elena Doamna“ ce s'a făcut după cererea M. S. Reginei, Duminecă, la 2 ore după ameađi, au fost strălucite.

Credem, că rare-ori s'a executat într'un pensionat și în modul cel mai perfect un program, din care vom cita: Cântul patriotic, de Cohen și Messa de Gounod pentru cor. Ariele din Fille du regiment, Semiramide, Trovatore și Paul et Virginie, duetele din Semiramida de Rossini, și Sala-Roukh de David, Terțetul din Don-Diego de Cohen și în fine Quartetul din Rigoletto de Verdi. Un chor La cigale et la Fourmi de Gounod interpretat cu multă precisiune și fineță, a fost bisat cu multă insistință de către M. S. Regina, care, după ce a bine-voit la sfirșitul ședinței a se întreține îndelung cu profesorul d. Cohen, a felicitat cu căldură pe d. general Davila de admirabilele progrese musicale obținute în Asil.

„Monitorul Oficial“ al României publică decretul prin care se primește cele două legături de câte 20,000 lei fie-care făcute asilului Elena Doamna prin testamentul defunctului Dimitrie Hagi Vasile, dintre cari unul fără nici o condiție, ear celalt cu condițiunea stabilită de testator: „de a se dota cu câte 2000 lei ąece fete orfane, române nenaturalisate, din acel institut din cele mai diligente la studii.“

Berlin, 17 Iunie. „Norddeutsche Allg. Ztg.“ ąice că cu ocazia călătoriilor ce împēratul german a proiectat a face în vara aceasta, nu se vor lua alte mēsurile de precauțiune decât acele ce există deja de mult. Cu toate acestea ar putē fi adeverat, că se va ordona administrațiilor drumurilor de fer o mai mare supraveghere în privința pachetelor putēnd conține materii explosibile.

Dar că această deducere este falsă și fără valoare, o adeveresc în modul următor: mai întâiu nu se poate arēta cu nici un scriitor demn de cređmēnt, că Tiberiu ar fi stăpānit Dacia Metorea, unde sânt situate aceste două țeri române; ci ne spune adūnc pētrunđătorul Tacit în cartea 2 cap. 10, că Tiberiu a aședat pe regele Șvabilor Vannin, dimpreună cu popoarele Marobonđilor și Catualđilor dincolo de Dunăre, între riurile Marum și Cusum. Aceasta trebuie că a fost regiunea dintre Mureș și Criș din timpurile noastre, unde se află orașele Bistrița și Clujul.

A doua oară, Flacc n'a intrat nici când în Dacia Metorea, de oare-ce pe timpul domniei lui Tiberiu acolo se aflau inimicii Romanilor, Dacii, și Tiberiu se îndestulă, că putu să rețină pe Ieți prin acest Flacc și prin popoarele grānițere supuse, dela o excursiune în Moesia. Aceasta o pot adeveri grānițele române, ce au fost sub Tiberiu.

În sfirșit Ovidiu ne spune toemai în versurile citate mai sus, că Flacc a guvernat în pace popoarele Mesiei și le-a scutit de incursiunile Geților. Așadară Flacc n'a putut merge mai departe decât în Tracia, să prinđă cu înșelăciune pe regele Rhescupor și în Mesia să apere ținuta Dunării de incursiunile Ieților, adecă până la grānița scitică sau Ietică.

Cu atât mai puțin a putut fi numit acest popor dela Flacc, care n'a venit nici când în țeara lor și n'a avut de-a face nimic cu ei.

„Bonfiniu le deduce numele dela από το βάλαν την άκία, adecă dela modul lor de să-

Filoxera în România. Este constatată ađi în mod oficial, ąice „Românul“, în urma comisiunilor speciale trimise de guvern, că filoxera nu numai că există la noi, dar că se întinde mereu într'un chip îngrozitor. Ar fi de dorit ca guvernul și proprietarii de vii să se otărască a distruge cu totul viile acelea unde bātuie deja filoxera, pentru ca astfel să se poată scapă cel puțin acele vii unde nu s'a ivit încă acest flagel.

Din Constantinopol, 16 Iunie se comunică:

Un derviş ce se ąicea că el e Mahdi și anunțând sfirșitul lumii, îndemna pe musulmanii din districtul Tor (Syria) a nu mai plăti impozite. Trupele trimise de guvern au arestat pe derviş și au risipit pe aderenții sei, al căror număr s'ar ridica deja la mai multe sute.

VARIETAȚI.

(Copil monstru.) În noaptea spre 13 Iunie, Maria, soția lui Oncă Neagu din comuna Buda, județul Râmnic-Sărat, a născut un copil mort de sex femeesc cu capul, ochii și urechile în asemēnare cu ale unei maimuțe. Mama se află în deplină sănătate.

(Influența muzicii în medicină.) La o conferință ținută într'un salon din Paris s'a vorbit despre influența muzicii în medicină.

Conferențiarul a vorbit de un oficer, care, avēnd numeroși soldați bretoni în compania sa, pretindea că-i înveselise și-i făcuse sănătoși — în urma unei epidemii de friguri tifoide — cântându-li-se mai multe arii de musică. Omer a mers și mai departe în Iliada lui, unde ąice că musica a vindicat armata grecească de ciumă în timpul asediului Troiei. Plutarch povestese asemenea, că oracolul a sfātuit să cante musica Laedemonienilor înspăimēnțați de pustiirea ciunei. Mai mulți medici renumiți din anticitate vedeau că musica este bună pentru vindecarea mai multor boale, mai cu seamă pentru vindecarea reumatismului. Și cu toate aceste, strămoșii doctorului Purgeraide se sforțau să justifice opiniunea lor pentru tot felul de boale. După părerea lor, musicanții făceau să mai înceteze durerile reumatismului prin arii vesele.

După reumatism și ciumă, vin ranele înveninate. Gallien pare că recomandă musica contra înțepăturii șerpionilor ș'a mușcăturii viperelor.

Insuși Pinel, în Nosografia sa filosofică, ąice, că pe când o femeie se afla cuprinsă de istorie, un violonist distins începu să cante mai multe arii.

Mai întâiu bolnava nu părea, că este încântată de musică, dar după ce-și veni în simțiri, ąise, că aceste sunete armonioase îi făcuseră un mare bine.

În Memoriile Academiei de sciințe găsim o lucrare ciudată de Dodard asupra muzicii medi-

getat. Alții îl deduc dela fca lui Dioclețian, pe care ar fi luat-o de nevastă principele acestui popor. Deducerea lui Bonfiniu se poate aplica mai cu drept la Poleci (Pollaken), decât la Romāni (Wallachen), căci ambele nume au sunet grecesc și chiar și modul de pușcat se poate considera cu drep cuvēnt de a amēndorora. — Cea mai decisivă reprobare însă vine de acolo, că Romanii pe timpul lui Dioclețian încă nu existau ca popor valach deosebit, ca unul, ce s'a născut din amestecarea resturilor coloniilor romane cu alte popoare. Apoi se scie din cărțile grānițere romane și din istoriile împēraților că țerile valache de ađi și după Dioclețian au fost locuite de popoare grānițere romane, căci din Marcellin cartea 26 și 31 se vede, că după Goți abia Hunii au scos cu desvirișire de sub jugul roman aceste țeri.

„În sfirșit ei în limba lor nu se numesc „Walachi“ sau Blochi, ci „Rumunos“ adecă Romani (Römer). — Din care cauză toate părerile amintite se reproabă, adecă, numele acestui popor nu trebuie derivat nici dela modul de pușcat, nici dela Flacc, nici dela fca lui Dioclețian sau chiar dela Tătari, cum este un alt scriitor de părere rătēcită, ci trebuie dedus dela poporul roman și dela numele acestuia, despre ce numele și limba lor ușor pot convinge pe ori cine, care iubesc adeverul.“

Silvestru Moldovan. (Va urma).

cale. El vorbește de un artist distins, care avea nisce friguri îngrozitoare, ce din ąi în ąi deveniau mai amenințătoare. Bolnavul cerēnd cu stăruintă să i se cante câte-va bucăți de musică, medicul consimțiri în cele din urmă a-i implini această dorință. Îndată ce musica începu să cante, bolnavul se mai liniști; convulsiiunile încetară, fața lui luă un aer suriđător și nu mai avu friguri tot timpul cât ținu concertul.

Se înțelege de sine, că medicamentul atât de bine-făcētor se repetă de mai multe ori. După ąece zile de musică, bolnavul era aproape cu desevirișire însănătoșat.

LOTERIE tragerea din 2 Iulie st. n. Brunn: 87 74 50 82 54 Serviciul telegrafic al „TRIBUNET“.

Budapesta, 3 Iulie n. Foaia oficială publică sancțiunea Regelui privitoare la proiectul de lege despre clădirea căii ferate locale Ludoșul Mureșului — Bistrița.

Marsilia, 3 Iulie n. În cele din urmă 24 oare au fost patru morți de cholera.

Paris, 3 Iulie n. Scirea foilor, după carea s'ar fi ivit aici ieri trei casuri de cholera, e neîntemeiată.

Bursa de Viena din 2 Iulie st. n. 1884. Table with columns for various financial items and their values.

Bursa de Budapesta din 2 Iulie st. n. 1884. Table with columns for various financial items and their values.

Se caută spre cumpărare: Acții de ale băncii Albina și de ale bancelor Furnica, Transilvania și Aurora precum și scrisuri fonciare de ale băncii Albina.

A se adresa în Gherla (Sz.-Ujvár) la Cancelaria Negrutiu.

Director: Ioan Slavici. Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

